

สรุปรายงาน
การประชุมประจำปี ครั้งที่ ๒๔ และการประชุมใหญ่ทุก ๒ ปี ของ APF
วันที่ ๓ - ๕ กันยายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรม Westin Chosun Seoul กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

.....

๑. การประชุมสามัญประจำปี (Annual General Meeting) วันที่ ๓-๕ กันยายน ๒๕๖๒

การประชุมประจำปีของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Annual General Meeting (AGM) of the Asia Pacific Forum of National Human Rights Institutions) หรือ APF เป็นการประชุมที่จัดขึ้นทุกปี เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกของ APF ได้ทบทวนการทำงานของ APF ในช่วง ๑ ปี ที่ผ่านมา รวมถึงหารือร่วมกันในประเด็นสำคัญต่าง ๆ เช่น การเลือกสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนของ APF ในการดำรงตำแหน่งที่สำคัญในเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ การรับรองรายงานผลการดำเนินงานและรายงานทางการเงินของ APF การนำเสนอรายงานประจำปีของ APF การพิจารณาคุณสมบัติของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก APF รวมถึงการนำเสนอผลการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เป็นต้น

ผู้เข้าร่วมการประชุม AGM ประกอบไปด้วยผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิก APF และผู้สังเกตการณ์ที่ได้รับเชิญ (invited observers) เท่านั้น ซึ่งปกติแล้ว APF จะเชิญผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ที่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ APF ผู้แทนจากหน่วยงานสหประชาชาติ ผู้แทนจากเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (GANHRI) และผู้แทนเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ติดตามการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีชื่อเรียกว่า Asian NGO Network on National Human Rights Institutions หรือ ANNI เข้าร่วมประชุม สำหรับประเภทสมาชิกของ APF แบ่งออกเป็นสองประเภทคือสมาชิกที่มีอำนาจเต็ม (full members) ที่เป็นสถาบันสิทธิฯ ที่มีสถานะ 'เอ' และสมาชิกสมทบ (associate members) ที่เป็นสถาบันสิทธิฯ ที่มีสถานะ 'บี' โดยข้อดีของการประชุมจะยึดตามมติเสียงข้างมากของที่ประชุม ซึ่งสมาชิกที่มีอำนาจเต็มเท่านั้นที่มีสิทธิในการออกเสียงตามวาระต่าง ๆ ของการประชุม

การประชุมประจำปีของ APF ในครั้งนี้จัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๒๔ ระหว่างวันที่ ๓ - ๕ กันยายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรม Westin Chosun Seoul กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี โดย APF ร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเกาหลีใต้ เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมในครั้งนี้ โดยผู้เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันสิทธิฯ ที่มีอำนาจเต็มจำนวน ๑๖ ประเทศ ได้แก่ อัฟกานิสถาน ออสเตรเลีย อินเดีย อินโดนีเซีย จอร์แดน มาเลเซีย มองโกเลีย เนปาล นิวซีแลนด์ ปาเลสไตน์ ฟิลิปปินส์ กาตาร์ ซามัว ศรีลังกา ติมอร์-เลสเต และเกาหลีใต้ ผู้แทนจากสถาบันสิทธิฯ สมทบ จำนวน ๙ ประเทศ ได้แก่ บาร์เรน บังกลาเทศ อิรัก คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน มัลดีฟส์ เมียนมา โอมาน และไทย และผู้สังเกตการณ์ที่ได้รับเชิญ ได้แก่ ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศฟีจี และตุวาลู ผู้แทนจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ผู้แทนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และผู้แทนจาก ANNI

สำหรับผู้แทนจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีจำนวน ๔ คน ประกอบด้วยนายวัส ดิงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายโสพล จรรย์จิตร เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นางเพ็ชรา เปลียนศิริ ผู้อำนวยการกลุ่มงานความร่วมมือสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ๑ สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และนายเจษฎา ปัญญาวงศ์ นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการ กลุ่มงานความร่วมมือสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ๑ สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศโดยมีสรุปผลการประชุมที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ การประชุมสามัญประจำปี APF วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒

๑.๑.๑ การนำเสนอรายงานผลการปฏิบัติการของ APF ประจำปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒

ศาสตราจารย์กิตติคุณ Rosalind Croucher AM ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติออสเตรเลีย ในฐานะประธาน APF และนาง Young-ae Choi ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกาหลีใต้ ในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุม ได้กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมประจำปี APF ครั้งที่ ๒๔

หลังจากนั้น นาย Kieren Fitzpatrick ผู้อำนวยการฝ่ายเลขานุการของ APF ได้สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานของ APF ในรอบปีที่ผ่านมา (กรกฎาคม ๒๕๖๑ - มิถุนายน ๒๕๖๒) และที่ประชุมได้รับรองรายงานดังกล่าว เพื่อนำไปสรุปไว้ในรายงานประจำปีของ APF โดยในการนำเสนอรายงาน นาย Kieren ได้เน้นย้ำถึงการดำเนินการของ APF เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ APF พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ จำนวน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) การเพิ่มจำนวนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ๒) สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ อันได้แก่ การรับเรื่องร้องเรียน การให้ความรู้ทางด้านสิทธิมนุษยชน การเฝ้าระวังสถานการณ์สิทธิมนุษยชน การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และการจัดทำรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชน ๓) การสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ และ ๔) APF มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี มีการใช้สอยทรัพยากรที่ยั่งยืน และเป็นองค์กรสำหรับสมาชิกโดยแท้

เพื่อที่จะทำให้บรรลุตามผลลัพธ์ตามแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว APF ได้กำหนดหน้าที่หลักไว้ ๖ ประการ ได้แก่ ๑) การให้คำแนะนำและความเชี่ยวชาญ ๒) การสร้างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีความเข้มแข็ง ๓) การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ๔) การส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศ ๕) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ และ ๖) การเป็นผู้นำและบริหารองค์กรให้มีความเข้มแข็ง ทั้งนี้ APF ได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ๖ ประการ ของ APF ผลสำรวจ พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่พึงพอใจในการทำหน้าที่ของ APF ทั้ง ๖ ด้าน ในระดับสูงมาก

สำหรับรายงานทางการเงินของ APF นั้น นาย Kieren ได้รายงานรายได้ทั้งหมดของ APF ในรอบปีที่ผ่านมาคิดเป็นจำนวน ๓,๑๒๑,๗๑๑ ดอลลาร์ออสเตรเลีย ซึ่งที่มารายได้ของ APF ส่วนใหญ่มาจากการบริจาคของรัฐบาลออสเตรเลียและสวีเดน โดยคิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของรายได้ทั้งหมด และ APF ได้จัดสรรรายได้ไปใช้ในกิจกรรมตามหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวนร้อยละ ๒๔ การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันร้อยละ ๑๘ การให้คำแนะนำและความเชี่ยวชาญ จำนวนร้อยละ ๑๖ การส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมทางเพศ จำนวนร้อยละ ๑๓ การเป็นผู้นำและบริหารองค์กรให้มีความเข้มแข็ง จำนวนร้อยละ ๑๑ ค่าใช้จ่ายของฝ่ายเลขานุการ APF จำนวนร้อยละ ๑๐ และการส่งเสริมการดำเนินการในระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างประเทศ จำนวนร้อยละ ๘

๑.๑.๒ การนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานของสมาชิก APF ในการทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ

GANHRI

Dr. Ali Bin Samikh Al-Marri ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกาตาร์ ได้รายงานการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของ APF เพื่อดำรงตำแหน่งฝ่ายเลขานุการของ GANHRI โดยสถาบันสิทธิฯ กาตาร์ ได้รับการเลือกจากที่ประชุมประจำปี APF ครั้งที่ ๒๓ เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนของ APF เพื่อดำรงตำแหน่งฝ่ายเลขานุการของ GANHRI และเริ่มปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการบริหาร GANHRI (GANHI Bureau) ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๒

เป็นต้นมา และได้มีการจัดประชุมครั้งล่าสุดในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ โดยได้มีการหารือในเรื่องภารกิจและวัตถุประสงค์ (missions and objectives) ของ GANHRI รวมถึง GANHRI ได้มีการหารือร่วมกับ UNDP OHCHR และกรอบความร่วมมือสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ยุโรป เอเชีย-แปซิฟิก แอฟริกา และอเมริกา เพื่อหาแนวทางส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้แก่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในแต่ละภูมิภาค นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหาร GANHRI ได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐาน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทบทวนการทำงานของ Global Compact และ GANHRI ได้ร่วมกับ UNDP และ OHCHR ในการร่วมกันจัดทำปฏิญญาเกี่ยวกับประเด็นสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่อยู่ภายใต้การคุกคาม เช่น การตัดงบประมาณของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น ทั้งนี้ Dr. Ali ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงกำหนดในการประชุมคณะกรรมการบริหาร GANHRI ครั้งถัดไประหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ และการประชุมประจำปี GANHRI ๒๐๒๐ ระหว่างวันที่ ๙-๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓

หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ

ผู้แทนจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) เน้นย้ำถึงการสนับสนุนการทำงานร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของแต่ละประเทศ เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของสถาบันสิทธิฯ ทุกแห่งว่ามีความเข้าใจบริบทการทำงานของแต่ละประเทศได้เป็นอย่างดี โดย OHCHR ได้จัดตั้งสำนักงานอยู่ในเกือบทุกประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งหนึ่งในหน้าที่หลักคือให้การสนับสนุนการทำงานของสถาบันสิทธิฯ รวมถึง OHCHR สนับสนุนการทำงานของ APF ด้วย เพื่อให้การทำงานบรรลุตามหน้าที่ ๖ ด้านของ APF พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะสิ่งที่สถาบันสิทธิฯ ควรทำและไม่ควรทำ นอกจากนี้ เป้าหมายหลักอีกประการของ OHCHR ในการทำงานร่วมกับสถาบันสิทธิฯ คือการผลักดันให้สถาบันสิทธิฯ ทำงานสอดคล้องกับหลักการปารีส (Paris Principles) เพื่อให้สถาบันสิทธิฯ ได้รับสถานะ ‘เอ’

ผู้แทนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เน้นย้ำว่า UNDP มีหน้าที่ในการสนับสนุนการทำงานร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยกิจกรรมที่ผ่านมา UNDP ให้ความช่วยเหลือในเรื่อง Capacity Assessment แก่สถาบันสิทธิฯ นอกจากนี้ UNDP ให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และการสนับสนุนให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทำหน้าที่เป็น National Contact Point

คณะทำงานของเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกาหลีใต้ได้นำเสนอการดำเนินงานของคณะทำงานของเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ (GANHRI Working Group on Ageing) โดยได้สรุปเป้าหมายยุทธศาสตร์ของคณะทำงานฯ ประกอบด้วย ๑) การขยายขอบเขตของการมีส่วนร่วมทั้งในด้านกระบวนการทำงาน และความร่วมมือกับกลไกสหประชาชาติ ๒) ร่วมผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าในเรื่องอนุสัญญาสิทธิผู้สูงอายุ ๓) ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ และ ๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมภายในประเทศและสนับสนุนให้รัฐบาลรับรองหลักการ Human Rights based approach

ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฟิลิปปินส์ได้นำเสนอผลการดำเนินงานของคณะทำงานของเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (GANHRI Working Group on Business and Human Rights) โดยได้นำเสนอถึงกิจกรรมเด่นของการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาในเรื่องการดำเนินการจัดให้มีการหารือกับภาคประชาสังคมในเรื่องการจัดทำร่างเบื้องต้นหรือ “Zero Draft” ที่มีผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ สำหรับกลุ่มบริษัทข้ามชาติและองค์กรธุรกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีการจัดเวทีรับฟังการไต่สวนระดับชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (National Inquiry on Climate Change: NICC)

ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินิวซีแลนด์ ได้นำเสนอผลการดำเนินงานของคณะทำงานของเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยเรื่องผู้พิการ (GANHRI Working Group on Disability) โดยคณะทำงานดังกล่าวเพิ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ และสถาบันสิทธิฯ นิวซีแลนด์ดำรงตำแหน่งเป็นประธานของคณะทำงานดังกล่าว และได้มีการประชุมคณะทำงานครั้งแรกเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๒ โดยผลสรุปจากการประชุมได้ให้ความสำคัญต่อประเด็นด้านสิทธิของผู้พิการในด้านต่าง ๆ และได้มีการจัดลำดับความสำคัญในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลสิทธิผู้พิการให้มีความเหมาะสม ประเด็นสิทธิผู้พิการสตรีและเด็ก ประเด็นการเข้าถึงทางการศึกษาของผู้พิการ และประเด็นการใช้ความรุนแรงต่อผู้พิการ ซึ่งในปีนี้คณะทำงานฯ จะให้ความสำคัญในประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้พิการจากสถาบันสิทธิฯ ที่มีการปฏิบัติที่ดีในเรื่องดังกล่าว เช่น สถาบันสิทธิฯ ฟิลิปปินส์ เป็นต้น

ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอินโดนีเซีย ได้นำเสนอผลการดำเนินงานของคณะทำงานของเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (GANHRI Working Group on SDGs) โดยสถาบันสิทธิฯ อินโดนีเซีย ได้นำเสนอภาพรวมกิจกรรมและความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่อง SDGs ที่ได้ดำเนินการในรอบปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะการร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์กในการร่วมจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ในการส่งเสริมองค์ความรู้และแนวปฏิบัติของ SDGs ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

การบูรณาการประเด็นทางเพศสภาพเข้าสู่ประเด็นกระแสหลัก

นาย Kieren Fitzpatrick ผู้อำนวยการฝ่ายเลขานุการของ APF ได้นำเสนอผลการดำเนินงานด้านการบูรณาการประเด็นทางเพศสภาพเข้าสู่ประเด็นกระแสหลัก (Gender Mainstreaming) ของ APF โดยแนวคิด Gender Mainstreaming เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๔ ซึ่งในที่ประชุมประจำปี APF ครั้งนั้น ได้รับรองนโยบายในประเด็นเรื่องเพศสภาพ (APF Gender Policy) เพื่อบูรณาการเข้าสู่แผนยุทธศาสตร์ โครงการ และกิจกรรมของ APF และในปี ๒๕๕๘ APF ได้บรรจุเรื่องการบูรณาการความเสมอภาคทางเพศไว้ในแผนยุทธศาสตร์ APF พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ โดยได้ระบุประเด็นดังกล่าวไว้เป็น ๑ ใน ๕ วัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งแผนดังกล่าวถูกขยายระยะเวลาการสิ้นสุดไปถึงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ นอกจากนี้ ผลสำรวจสมาชิก APF ในปีนี้ พบว่า สถาบันสิทธิฯ ในภูมิภาคส่วนมากยังมีจำนวน กสม. ผู้ชายมากกว่า กสม. ผู้หญิง อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของความเท่าเทียมทางเพศของ กสม. เพิ่มสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา สำหรับจำนวนผู้บริหารและบุคลากรของสถาบันสิทธิฯ ในปีนี้ พบว่าส่วนใหญ่มีความเท่าเทียมทางเพศ และมีอัตราที่สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ในส่วนของฝ่ายเลขานุการของ APF มีบุคลากรทั้งสิ้น ๗ คน ประกอบด้วยผู้ชาย จำนวน ๓ คน และผู้หญิง จำนวน ๔ คน ซึ่งจัดอยู่ในระดับที่มีความเท่าเทียมทางเพศ

การเลือกผู้แทนจาก APF เพื่อดำรงตำแหน่งคณะกรรมการบริหาร GANHRI

เนื่องจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกาหลีใต้เป็นผู้สมัครในตำแหน่งดังกล่าวเพียงแค่ประเทศเดียว จึงได้รับการเลือกจากสมาชิก APF ให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการบริหาร GANHRI (GANHRI Bureau)

๑.๑.๓ ช่วงการหารือระหว่าง APF และองค์กรนอกภาครัฐ

โดยปกติเครือข่ายนอกภาครัฐหรือองค์กรพัฒนาเอกชนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกที่ติดตามการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีชื่อเรียกว่า Asian NGOs Network on National Human Rights Institutions หรือ ANNI จะเป็นตัวแทนองค์กรนอกภาครัฐ (NGO) ที่ APF เชิญให้เข้าร่วมในช่วงการหารือระหว่าง APF และ NGO (APF-NGO Dialogue) โดย ANNI ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ด้วยการ

รวมตัวกันของเครือข่ายภาคประชาสังคมในภูมิภาคเอเชีย มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในทุกภูมิภาค

ในปี ANNI แสดงความกังวลและเรียกร้องให้สถาบันสิทธิฯ ให้ความสนใจในเรื่องกฎหมายปราบปราม (repressive law) นักปกป้องสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชียได้ และประเด็นปัญหาบุคคลไร้รัฐ (Statelessness) ในภูมิภาค นอกจากนี้ ANNI ได้เสนอข้อเสนอแนะต่อ APF และ สถาบันสิทธิฯ ดังนี้ ๑) ขอให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตระหนักและเคารพต่อกระบวนการทบทวนสถานะของ SCA ในครั้งถัดไป ๒) APF มีความสำคัญอย่างมากต่อสถาบันสิทธิฯ ที่มีสถานะ บี และ ซี โดยการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่สถาบันสิทธิฯ ให้ได้รับการทบทวนสถานะเป็นสถานะ เอ และสนับสนุน APF ในการดำเนินการ Capacity Assessment ให้แก่สถาบันสิทธิฯ ๓) ขอให้ APF และสถาบันสิทธิฯ มีความร่วมมือกับภาคประชาสังคม (CSOs) ในประเทศของตน โดยเฉพาะการให้ CSOs มีส่วนร่วมในกระบวนการสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้สอดคล้องกับหลักการปารีส ๔) สนับสนุนให้ APF และสถาบันสิทธิฯ ให้ความสำคัญต่อการทำงานเรื่องความเท่าเทียมทางเพศต่อไป ๕) ขอให้ APF และสถาบันสิทธิฯ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือสถาบันสิทธิฯ ที่อยู่ในภาวะวิกฤติอย่างเป็นรูปธรรม และ ๖) สนับสนุนให้ APF เชิญชวนให้คณะกรรมการเพื่อความเท่าเทียมทางโอกาสแห่งฮ่องกง (Hong Kong Equal Opportunities Commission: EOC) เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ APF รวมถึงสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันสิทธิฯ ในสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

๑.๒ การประชุมสามัญประจำปี APF วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๒

การประชุมสามัญประจำปี APF ในวันที่สอง เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี และประเด็นท้าทายในรอบปีที่ผ่านมา (กรกฎาคม ๒๕๖๑ – มิถุนายน ๒๕๖๒) ของสมาชิก APF และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

อัฟกานิสถาน

ผู้แทน กสม. อัฟกานิสถานนำเสนอต่อที่ประชุมว่าในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ มี กสม. ชุดใหม่จำนวน ๙ คน ประกอบด้วยผู้หญิงจำนวน ๔ คน และผู้ชายจำนวน ๕ คน โดยประธาน กสม. คนใหม่ชื่อนาง Shaharзад Akbar สำหรับประเด็นที่ประสบความสำเร็จคือเรื่องการผลิตกันให้เกิดการแก้ไขพระราชบัญญัติในเรื่องการลงโทษการตรวจพิสูจน์ความบริสุทธิ์ (amendment of the new Afghan penal code to make all virginity testing illegal) ส่วนประเด็นท้าทายคือเรื่องความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่

ออสเตรเลีย

ผู้แทน กสม. ออสเตรเลียนำเสนอว่า กสม. ออสเตรเลีย ได้ริเริ่มโครงการ ความมีอิสระเสรีและความเท่าเทียม (free and equal) เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ส่งเสริมและสร้างความตระหนักในประเด็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญในศตวรรษที่ ๒๑ ของประเทศออสเตรเลีย (๒) ระบุถึงข้อจำกัดและอุปสรรคในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศออสเตรเลีย (๓) ระบุหลักการและองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิรูปวาระการทำงานด้านต่าง ๆ (๔) เฝ้าทันท่วงทีสถานการณ์ และ (๕) สร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับรัฐสภา รัฐบาล และชุมชน สำหรับประเด็นท้าทายได้แก่เรื่องข้อจำกัดความมีอิสระของสื่อ และความมีอิสระเรื่องศาสนาของประเทศออสเตรเลีย

บังกลาเทศ

ผู้แทน กสม. บังกลาเทศ ได้นำเสนอว่า กสม. ของบังกลาเทศชุดที่ ๔ (ชุดล่าสุด) เพิ่งหมดวาระไปเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ โดยผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การพัฒนาองค์กรทั้งในการขยายศูนย์จัดตั้งในระดับภูมิภาคและการเพิ่มขึ้นของงบประมาณ การตรวจสอบเรื่องร้องเรียนอย่างรวดเร็ว จำนวนเรื่องร้องเรียนที่มีข้อยุติเพิ่มมากขึ้น การแก้ไขปัญหาชาวโรฮิงจาที่มีความก้าวหน้าเพิ่มมากขึ้น สำหรับประเด็นท้าทาย คือการขอ

ทบพวนสถานะให้เป็น เอ และการผลักดันการแก้ไขพระราชบัญญัติที่เป็นอุปสรรคต่อการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน รวมถึงเรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือตามประเด็นสิทธิมนุษยชนต่างๆ

อิรัก

กสม. อิรัก ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมาได้แก่ การจัดโครงการส่งเสริมนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยร่วมกับสถาบันการศึกษา เพื่อผลักดันให้เกิดการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมอิรัก ส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในสถาบันการศึกษา รวมถึงโครงการให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ที่กสม. อิรัก จัดให้กับเจ้าหน้าที่ทหาร เจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานปราบปรามผู้ก่อการร้าย สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ เรื่องงบประมาณ ที่ยังไม่เพียงพอต่อการจัดโครงการของ กสม. รวมถึงยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในประเด็นสิทธิมนุษยชนเฉพาะด้าน และประเด็นท้าทายที่สำคัญคือเรื่องสภาพแวดล้อมการทำงาน ที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปว่า ประเทศอิรักมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงในทุกระดับ

มาเลเซีย

ผู้แทน กสม. มาเลเซีย ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมาคือ การจัดการปัญหาเด็กจำนวนกว่า ๑,๐๐๐ คน ที่ถูกควบคุมอยู่ในห้องกักผู้อพยพ การแก้ไขปัญหาในเรื่องการจับกุมผู้อพยพชาวศรีลังกา กว่า ๑๓๑ คนในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๑ การจัดการปัญหาผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะต่างๆ การจัดการปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางเพศ การเลือกปฏิบัติ ประเด็นด้านเชื้อชาติและศาสนาและคำพูดสร้างความเกลียดชัง สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ ประเด็นเรื่องผู้อพยพ ประเด็นความเกลียดกลัวชาวต่างชาติ (Xenophobia) และประเด็นความเท่าเทียมและปราศจากการเลือกปฏิบัติในสังคมมาเลเซีย

มัลดีฟส์

ผู้แทน กสม. มัลดีฟส์ ได้นำเสนอผลงานที่โดดเด่นในรอบปีที่ผ่านมาคือ การเผยแพร่รายงานต่อต้านการทรมานตามอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่น ๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: CAT) สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ เรื่องการไม่สามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานให้แก่บุคลากรได้ ไม่สามารถจัดหาการฝึกอบรมในเรื่องสิทธิมนุษยชนเฉพาะด้านให้แก่บุคลากร และการขาดแคลนทรัพยากรในการทำงาน

มองโกเลีย

ผู้แทน กสม. มองโกเลียได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การเก็บข้อมูลสิทธิทางด้านสุขภาพและการปราศจากความรุนแรงของผู้หญิงที่ทำงานในคอกปศุสัตว์ (herder women) ในมองโกเลีย และการผลักดันการแก้ไขพระราชบัญญัติ กสม. มองโกเลีย ที่มีการเพิ่มกลไก National Preventive Mechanism ของ กสม. มองโกเลียรวมถึงเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการสรรหา กสม. โดยขณะนี้รัฐสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้พิจารณาแล้ว สำหรับประเด็นท้าทาย คือ กสม. มองโกเลียถูกนักการเมืองประชานิยมกล่าวหาโจมตีในการทำงานด้านการต่อต้านการทรมาน

เมียนมา

ผู้แทน กสม. เมียนมาได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การทำ Capacity Assessment ของ กสม. เมียนมา โดยเป็นความร่วมมือระหว่าง APF UNDP และ OHCHR การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี ของ กสม. เมียนมา โดยการสนับสนุนจาก APF และ UNDP สำหรับประเด็นท้าทายคือการผลักดันให้เกิดการดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากกระบวนการ UPR รอบที่ ๒ ของเมียนมา เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘

เนปาล

ผู้แทน กสม. เนปาล ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การจัดทำรายงานวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิผู้พิการ การจัดทำรายงานการค้ามนุษย์ในเนปาล การแก้ไขพระราชบัญญัติการจัดการภัยพิบัติสำหรับประเด็นท้าทาย คือเรื่องข้อจำกัดในการติดตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการมา

โอมาน

ผู้แทน กสม. โอมาน ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การจัดการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรการสื่อสารและสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเรื่องการค้ามนุษย์ การตรวจเยี่ยมสถานที่พักพิงของเหยื่อการค้ามนุษย์ และสถานพยาบาล นอกจากนี้ยังได้สร้างช่องทางการติดต่อกับ กสม. ที่หลากหลาย ได้แก่ อินสตราแกรม ทวิตเตอร์ สายด่วน และแอปพลิเคชัน WhatsAPP สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ อุปสรรคทางด้านภาษา และการเพิ่มขึ้นของจำนวนเรื่องร้องเรียน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของช่องทางการติดต่อกับ กสม. โอมาน

ปาเลสไตน์

ผู้แทน กสม. ปาเลสไตน์ ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การประสบความสำเร็จในการรับรองกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ของรัฐบาลปาเลสไตน์จากการเรียกร้องของ กสม. การประสบความสำเร็จในการให้ข้อเสนอแนะจนนำไปสู่การเกิดพระราชบัญญัติอาชญากรรมอิเล็กทรอนิกส์ และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองความรุนแรงในครอบครัว และขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการยกร่างพระราชบัญญัติแรงงาน นอกจากนี้ กสม. ได้ส่งรายงานคู่ขนานให้แก่คณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ที่ได้รับเอาข้อเสนอแนะจาก กสม. ปาเลสไตน์กว่าร้อยละ ๗๐ ไปบรรจุไว้ในรายงาน สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ ประเด็นความขัดแย้งกับอิสราเอล การแบ่งแยกทางการเมืองภายในประเทศปาเลสไตน์ การเลือกตั้งประธานาธิบดีที่มีความล่าช้า รวมถึง กสม. ปาเลสไตน์ยังไม่สามารถตรวจเยี่ยมสถานที่คุมขังโดยไม่ต้องแจ้งเตือนล่วงหน้าได้

ฟิลิปปินส์

ผู้แทน กสม. ฟิลิปปินส์ ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การติดตามและตรวจสอบรวบรวมข้อมูล และศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์การสังหารคนในสงครามยาเสพติด การจัดตั้งคลินิกกฎหมายและศูนย์กฎหมายเคลื่อนที่ (legal clinic/caravan) เพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่กลุ่มบุคคลชายขอบ การลดความแออัดของจำนวนนักโทษในเรือนจำและการคุ้มครองพยาน โดยรวมถึงการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ถูกคุกคาม นอกจากนี้ กสม. ฟิลิปปินส์ ได้ดำเนินการไต่สวนสาธารณะ จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สิทธิเรื่องเกี่ยวกับเพศและการสืบพันธุ์ของผู้พิการสตรี และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลที่เพียงพอเพื่อสะท้อนถึงสถานการณ์ปัญหาสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างแท้จริง และการถูกปฏิเสธความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ กสม. ฟิลิปปินส์ จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กาตาร์

ผู้แทน กสม. กาตาร์ ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การติดตามรัฐบาลในการนำข้อเสนอแนะของ กสม. กาตาร์ไปดำเนินการ โดยหนึ่งในข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปฏิบัติคือเรื่องการพัฒนากลไกการรับแรงงานต่างเชื้อชาติเข้าทำงาน นอกจากนี้ กสม. ยังได้ทบทวนและให้ข้อเสนอแนะต่อกฎหมายต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) โดยหนึ่งในข้อเสนอแนะที่ได้ถูกนำไปดำเนินการคือเรื่องพระราชบัญญัติการลี้ภัยทางการเมือง สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ ประเด็นการปิดล้อม

รัฐกาตาร์ตั้งแต่วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ รวมถึงการตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศกาตาร์ ของประเทศ ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ บาห์เรน และอียิปต์ นอกจากนี้ กสม. กาตาร์ยังถูกโจมตีทางไซเบอร์ส่งผลให้มีภาพลักษณ์ที่เสียหาย รวมถึงถูกเสนอให้มีการลดสถานะ กสม. กาตาร์ เป็นสถานะ บี

ชามัว

ผู้แทน กสม. ชามัวได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การไต่สวนสาธารณะเรื่อง ความรุนแรงในครอบครัว และการส่งเสริมให้เกิดมาตรฐานการดำเนินการทางกฎหมายสำหรับทุกคน สำหรับ ประเด็นท้าทายของ กสม. ชามัวคือเรื่องการขาดการสนับสนุนและข้อผูกพันในการทำงาน

ศรีลังกา

ผู้แทน กสม. ศรีลังกา ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การดำเนินการด้านการลงพื้นที่ การใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารต่อสาธารณะ หลังเหตุการณ์ระเบิดในประเทศศรีลังกา (Post-Easter Sunday Attacks) เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๒ และการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้แก่เยาวชนในประเทศ ผ่านการจัด กิจกรรมต่าง ๆ สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการแตกแยกทางการเมืองในประเทศ และมีการใช้คำพูดที่สร้างความเกลียดชังในสังคมอย่างกว้างขวาง

ติมอร์-เลสเต

ผู้แทน กสม. ติมอร์-เลสเต ได้นำเสนอผลงานเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมฉลอง การครบรอบ ๗๐ ปี ปฎิญาสาทว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และการจัดการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ของกรอบความร่วมมือ ระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANF) จำนวน ๒ ครั้ง สำหรับประเด็น ท้าทาย ได้แก่ ปัญหาเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การมีทรัพยากรในการทำงานที่ไม่เพียงพอ การนำข้อเสนอแนะ ของ กสม. ติมอร์-เลสเตไปดำเนินการยังมีจำนวนน้อย การดำเนินการตามอนุสัญญา ๗ ฉบับที่ติมอร์-เลสเต ได้รับรองแล้วยังไม่มียุติภาพ

เกาหลีใต้

ผู้แทน กสม. เกาหลีใต้ ได้นำเสนอผลงานที่โดดเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ เรื่องมาตรการในการ จัดการต่อเรื่องการเลือกปฏิบัติและการสร้างกระแสความเกลียดชัง การตอบสนองต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ ความปลอดภัยทางสังคม โดยเฉพาะเรื่องปัญหาความยากจน การสร้างความเข้มแข็งร่วมกับรัฐบาลส่วนกลางและรัฐบาล ท้องถิ่นผ่านโครงการรณรงค์สนับสนุนต่างๆ และส่งเสริมการสื่อสารและความร่วมมือกับภาคประชาสังคมที่ทำงาน ทางด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ การสร้างความรู้ให้แก่เหยื่อและสนับสนุนให้ยื่นข้อร้องเรียน เมื่อถูกละเมิดสิทธิ การสร้างกรอบการทำงานของ กสม. ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การตรวจสอบเรื่องร้องเรียน เป็นต้น

อินเดีย

ผู้แทน กสม. อินเดีย ได้นำเสนอผลงานที่โดดเด่นในรอบปีที่ผ่านมาได้แก่ การจัดงานเสวนาเรื่อง “บทบาทของสื่อในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน” การจัดกิจกรรมประกวดภาพยนตร์สั้นที่มีเนื้อหา เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนเพื่อชิงเงินรางวัล รวมถึงการริเริ่มการทำงานของ กสม. ด้วยระบบ E-governance สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ จำนวนประชากรของประเทศอินเดียมีจำนวนมากทำให้การเข้าถึงทุกคนในประเทศ เป็นเรื่องที่ยากลำบาก ประเด็นความหลากหลายทางด้านภาษา สังคมอินเดียยังขาดการตระหนักและเคารพ ในสิทธิมนุษยชนและกฎหมายอยู่อย่างมาก รวมถึงการขาดความตระหนักในหน้าที่และการมีอยู่ของ กสม. อินเดียในประเทศอินเดีย

อินโดนีเซีย

ผู้แทน กสม. อินโดนีเซียได้นำเสนอผลงานที่โดดเด่นในรอบปีที่ผ่านมา ได้แก่ การติดตามการเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และประธานาธิบดีในปี ๒๕๖๒ การจัดการต่อประเด็นที่เกี่ยวกับลัทธิกลุ่มหัวรุนแรง การจัดกิจกรรมเทศกาลสิทธิมนุษยชน (human rights festival) โดยมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในส่วนภูมิภาคของประเทศ และการจัดการกับปัญหาข้อขัดแย้งในที่ดิน สำหรับประเด็นท้าทาย ได้แก่ ความซับซ้อนในเรื่องปัญหาที่ดินซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสาธารณสุข และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในชนกลุ่มน้อย ได้แก่ ประเด็นเรื่อง ศาสนา เชื้อชาติ เพศ เป็นต้น

ไทย

นายวัส ติงสมิตร ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้นำเสนอผลการดำเนินงานที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “การปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีในการสมัครงานกับบริษัทเอกชน” และเรื่อง “สิทธิในชีวิตและร่างกายอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิสิทธิผู้บริโภค กรณีคัดค้านการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย พาราควอด” สำหรับประเด็นท้าทาย คือ เรื่อง “สิทธิในเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่า เจ้าหน้าที่ทหารซ้อมทรมานบุคคลผู้ต้องสงสัยในระหว่างถูกจับกุม”

๑.๓ การหารือร่วมระหว่าง APF และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสมาชิก SEANF

หลังเสร็จสิ้นการประชุมประจำปี APF วันที่สอง (วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๒) ได้มีการหารือร่วมกันระหว่าง นาย Kieren Fitzpatrick ผู้อำนวยการฝ่ายเลขานุการของ APF และผู้แทนจากสถาบันสิทธิฯ ใน SEANF ในประเด็นแนวทางและความเป็นไปได้ในการประสานความร่วมมือระหว่าง APF กับ SEANF การหารือสรุปได้ดังนี้

๑.๓.๑ นาย Kieren ได้นำเสนอแนวคิดการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง APF SEANF และ AICHR โดยยึดโยงรูปแบบและงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (EU) และแหล่งทุนอื่น ๆ เพื่อให้สถาบันสิทธิฯ ที่เป็นสมาชิก SEANF ทำงานร่วมกับ AICHR และ ACWC ในรูปแบบที่มีลักษณะไม่เป็นทางการ (informal mechanism) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยง ประสานการดำเนินงาน และประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิฯ ใน SEANF กับ AICHR โดยมี APF เป็น focal point

๑.๓.๒ APF จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการสนับสนุนการก่อตั้งกลไกความร่วมมือในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ (informal formulation) โดยจะสนับสนุนในเรื่องทรัพยากรทางการบริหารเพื่อการพัฒนาศักยภาพ การจัดการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ที่เป็น thematic issues ที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน (common theme) และเป็นประโยชน์ต่อสถาบันสิทธิฯ ที่เป็นสมาชิก SEANF และ AICHR อาทิ แรงงานย้ายถิ่น ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน แรงงานเด็ก หรือสิทธิที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๑.๓.๓ APF เสนอแนวทางการดำเนินงานว่า อาจทำในรูปแบบของการจัด workshop หรือการประชุมทางวิชาการ โดย APF จะสนับสนุนงบประมาณ และให้สมาชิกพิจารณาประเด็นที่อยู่ในความสนใจและเป็นประโยชน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกใน SEANF รวมถึง พิจารณาหาสถานที่จัดกิจกรรม (ซึ่งในเบื้องต้น สมาชิกส่วนใหญ่เสนอให้จัดที่ประเทศมาเลเซีย โดยให้สถาบันสิทธิฯ อินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพและผู้ดำเนินการหลัก เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านข้อมูล และเป็นสถาบันหลักที่รับผิดชอบเรื่องการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการ SEANF นอกจากนี้ ประธาน Komnas HAM ยังเคยเป็นผู้แทน AICHR ของอินโดนีเซีย มาก่อนด้วย จึงน่าจะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจถึงบริบทในการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

๑.๓.๔ ในเวทีการหารือ เห็นว่าการดำเนินการร่วมกับ AICHR อาจมีอุปสรรค หากให้ AICHR เป็นองค์กรร่วมจัด เนื่องจากอาจติดขัดในเรื่องของสถาบันสิทธิฯ บางแห่งยังไม่ได้เป็นสมาชิก AICHR รวมถึงภาพลักษณ์ AICHR ที่ยึดโยงกับภาครัฐ ซึ่งอาจไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น การเชิญผู้แทนเข้าร่วม ควรเชิญในลักษณะรายบุคคล (individual) โดยให้แต่ละสถาบันสิทธิฯ เชิญผู้แทน AICHR ของประเทศตัวเอง ในนามส่วนบุคคล

๑.๓.๕ ควรมีการหารือระหว่างประธานสถาบันสิทธิฯ ของ SEANF และผู้แทนของ AICHR เพื่อกำหนด
 ท้าที่ และประเด็นร่วมกัน

๖. นาย Kieren จะจัดทำ concept note แจกเวียนในเรื่องดังกล่าวให้กับสมาชิก SEANF ทราบโดยเร็ว
 ที่สุด โดยเน้นย้ำว่าการดำเนินกิจกรรมนี้ เป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่าง SEANF โดย APF จะไม่เข้ามาแทรกแซง
 เพียงแต่จะเข้ามาให้ความร่วมมือสนับสนุนในเรื่องขององค์ความรู้เชิงวิชาการ งบประมาณ และเรื่องที่สมาชิกร้องขอ

๒. การประชุมใหญ่ทุก ๒ ปี ของ APF วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๒

ทุก ๆ สองปี สมาชิก APF ที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมประจำปี APF จะรับหน้าที่จัดการประชุมใหญ่
 ในหัวข้อสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ โดยการประชุมนี้ เป็นกิจกรรมทางด้านสิทธิมนุษยชนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาค
 เอเชีย-แปซิฟิก โดยผู้เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รัฐบาล
 ภาคประชาสังคม และองค์การระหว่างประเทศ

สำหรับการจัดการประชุมใหญ่ในปีนี้จะจัดโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกาหลีใต้ โดยเป็นการจัดเวที
 เสวนาภายใต้หัวข้อ “การต่อต้านการสร้างคามเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติ: ศักดิ์ศรีสำหรับทุกคน” (Combating
 Hate and Discrimination: Dignity for All) ณ โรงแรม Westin Chosun Seoul กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี
 โดยผู้เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก หน่วยงาน
 สหประชาชาติ สถานทูต หน่วยงานภาครัฐของเกาหลีใต้ และองค์กรภาคประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการต่อต้าน
 การสร้างคามเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติ สำหรับผู้แทนจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีจำนวน ๓ คน
 ประกอบด้วยนายโสพล จริงจิตร เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นางเพ็ชรา เปลี่ยนศิริ
 ผู้อำนวยการกลุ่มงานความร่วมมือสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ๑ สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และ
 นายเจษฎา ปัญญาวงศ์ นักวิชาการสิทธิมนุษยชนปฏิบัติการกลุ่มงานความร่วมมือสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ๑
 สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ช่วงแรกของการประชุม ศาสตราจารย์กิตติคุณ Rosalind Croucher AM ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชน
 แห่งชาติออสเตรเลีย ในฐานะประธาน APF และนาง Young-ae Choi ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 เกาหลีใต้ ในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุม ได้กล่าวเปิดและต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม นอกจากนี้ นาง Michelle
 Bachelet ข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN High Commissioner for Human Rights)
 ได้ร่วมกล่าวแสดงความยินดีในการจัดการประชุมครั้งนี้ผ่านระบบวิดีโอ พร้อมทั้งเน้นย้ำถึงบทบาทว่า สถาบัน
 สิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบทบาทที่สำคัญในการขจัดการเลือกปฏิบัติและการสร้างกระแสความเกลียดชังในสังคม

การเสวนาหัวข้อ “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการต่อต้านการสร้างคามเกลียดชังและการเลือก ปฏิบัติ”

ผู้แทนจากสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกาหลีใต้ได้แบ่งปันประสบการณ์การสร้างกระแสความเกลียดชัง
 ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ได้แก่ กรณีการสร้างกระแสความเกลียดชังต่อชาวเยเมนซึ่งอพยพมาที่เกาะเจอู เกาหลีใต้ ในปี
 ๒๕๖๑ คำพูดที่สร้างเกลียดชังต่อสตรี ผู้พิการ ผู้อพยพ ผู้ลี้ภัย และกลุ่มความหลากหลายทางเพศ ยังเป็นที่พบเห็น
 ได้ทั่วไปในเกาหลีใต้ โดยจากผลสำรวจของสถาบันสิทธิฯ เกาหลีใต้พบว่า ประชาชนกว่าร้อยละ ๖๔.๒ เคยมี
 ประสบการณ์ถูกคำพูดที่สร้างคามเกลียดชัง ซึ่งคำพูดที่สร้างกระแสความเกลียดชังเป็นการลดทอนศักดิ์ศรี
 ความเป็นมนุษย์ ทำให้การเลือกปฏิบัติมีความรุนแรงขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการสร้างการบูรณาการทางสังคม และ
 ในปัจจุบันยังขาดกลไกทางสังคมและกฎระเบียบที่เข้ามาควบคุมคำพูดที่สร้างกระแสความเกลียดชังซึ่งสถาบัน
 สิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเกาหลีใต้ ได้นำเสนอแนวทางในการป้องกันในเรื่องคำพูดที่สร้างกระแสความเกลียดชัง
 ไว้ ๒ มิติ คือ ๑) ด้านกลไกหรือเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการควรมีการสร้างคามตระหนักขึ้นในสังคม ด้วยการ
 ตั้งคณะทำงานที่รับผิดชอบในเรื่องการป้องกันการสร้างคำพูดที่สร้างคามเกลียดชังโดยเฉพาะ (Hate Speech

Project Team) และสนับสนุนให้รัฐบาลจัดตั้งคณะกรรมการพิเศษในเรื่องของการป้องกันการสร้างคำพูดที่สร้างความเกลียดชัง (Special Committee on Hate Speech) และ ๒) ด้านแผนยุทธศาสตร์ ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเรื่องคำพูดที่สร้างกระแสความเกลียดชัง ผลักดันให้เกิดกฎระเบียบในการป้องกันการสร้างคำพูดที่สร้างความเกลียดชัง และสนับสนุนให้รัฐบาลมีมาตรการในการจัดการต่อประเด็นการสร้างคำพูดที่สร้างกระแสความเกลียดชังอย่างเป็นรูปธรรม

การเสวนาหัวข้อ “ความร่วมมือระหว่างองค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาสังคม และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการต่อต้านการสร้างความเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติ”

ผู้แทนคณะกรรมการประจำอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination: CERD) ได้กล่าวเน้นย้ำว่า ปัจจุบัน การสร้างกระแสความเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติเป็นประเด็นใหญ่ในสังคมระหว่างประเทศ รวมถึงสังคมเกาหลีใต้ด้วย โดยมักจะเป็นการโจมตีในเรื่องความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ เพศ การแสดงออกทางเพศ และมิติทางสังคมอื่นๆ ทั้งนี้ตั้งแต่มีการหลังไหลของแรงงานอพยพเข้ามาในประเทศเกาหลีใต้ปี ๒๕๓๓ ประเด็นการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ได้กลายเป็นประเด็นสิทธิมนุษยชนที่สำคัญที่สุดของเกาหลีใต้ และสถานการณ์ดังกล่าวกลับย่ำแย่ยิ่งขึ้นจนถึงปัจจุบันแม้ว่าข้อเท็จจริงที่ว่าไม่มีสังคมใดที่ปราศจากการสร้างกระแสความเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติ แต่การกระทำดังกล่าวควรลดน้อยลง ดังนั้น ทุกภาคส่วนของสังคมจำเป็นต้องร่วมกันรับผิดชอบเพื่อสร้างค่านิยมในเรื่องสิทธิมนุษยชนให้เกิดขึ้นในสังคม การติดตามการร่างกฎหมายในประเทศในเรื่องการป้องกันการสร้างกระแสความเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง องค์กรเอกชน (NGOs) มีบทบาทสำคัญในการช่วยชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหา และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและภาคประชาสังคม

การเสวนาหัวข้อ “มาตรการในการป้องกันการสร้างกระแสความเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคม”

ผู้แทนจากมูลนิธิ Law and Trust Society ได้เสนอมาตรการในการป้องกันการสร้างกระแสความเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคม ไว้ ๒ ระยะ คือ ระยะสั้นและระยะยาว โดยมาตรการป้องกันในระยะสั้น ควรผลักดันให้มีกฎหมายในการป้องกันการสร้างคำพูดที่สร้างความเกลียดชังและการเลือกปฏิบัติ ผลักดันให้มีการออกนโยบายสาธารณะโดยคำนึงถึงทุกคนในสังคม ผู้นำในสังคม ทั้งทางด้านการเมือง ศาสนา หรือผู้มีชื่อเสียงต่าง ๆ ล้วนสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อสังคม (influencers) ในการพูดในที่สาธารณะต่อการไม่สนับสนุนให้เกิดการสร้างคำพูดที่สร้างความเกลียดชังขึ้นในสังคม นอกจากนี้ สื่อมวลชนมีบทบาทที่สำคัญที่จะเลือกสรรเนื้อหาและวิธีในการนำเสนอที่เสี่ยงต่อการนำไปสู่การสร้างคำพูดที่สร้างความเกลียดชัง สำหรับมาตรการป้องกันในระยะยาว ควรมุ่งเน้นที่ประเด็นการศึกษา ด้วยการเพิ่มเนื้อหาในเรื่องสิทธิมนุษยชนในการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาทุกระดับชั้น รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการทางสังคม

.....

กลุ่มงานความร่วมมือสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ๑
สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
๒๖ กันยายน ๒๕๖๒